

Bu sayımız, 15 Temmuz Şehitlerine ithaf edilmiştir...

muhafazakârdüşünce

15 temmuz'un ışığında Türkiye

kadim

MUHAFAZAKÂR DÜŞÜNCE/THE JOURNAL OF CONSERVATIVE THOUGHT

4 aylık yerel süreli düşünce dergisi

Yıl Year: 13 • Sayı Issue: 49 • Eylül september - aralık december 2016

ISSN 1304-8864

Kadim Yayınları Adına Sahibi/Owner: Serhat Buhari Baytekin
Genel Yayın Yönetmeni/General Director: Selman Salim Kesgin

Genel Koordinatör/Administrative Coordinator: Üzeyir Tekin
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü/Managing Editor: S. Buhari Baytekin
Yurtdışı İlişkiler Koordinatörü/International Affairs Coordinator: Okan Arslan
Reklam ve Halkla İlişkiler/Marketing and Public Relations: Ayşegül Öz
Görsel Yönetmen/Creative Director: Ezgi Zorlu
Tasarım/Design: Yeter Baysal
Web Yönetimi/Webmaster: Harun Kaban

49. Sayı Editörleri/Editors of 49th Issue: Doç. Dr. Bengül Güngörmez - Doç. Dr. Mahmut Hakkı Akın

Yayın Kurulu/Editorial Board

Prof. Dr. Bedri Gencer, Yıldız Teknik Ü.
Prof. Dr. Bekir Berat Özipek İstanbul Medipol Ü.
Prof. Dr. Bülent Arı, İstanbul Sabahattin Zaim Ü.
Prof. Dr. Cemal Fedayi, Kırıkkale Ü.
Doç. Dr. Kudret Bülbül, YTB Başkanı
Doç. Dr. Hamit Ersoy, RTÜK
Doç. Dr. Ahmet Yıldız, TBMM
Doç. Dr. Fatih Duman, Hitit Ü.
Doç. Dr. Mahmut Hakkı Akın, Necmettin Erbakan Ü.
Doç. Dr. Şaban Kardeş, TOBB Ü.
Doç. Dr. Ahmet Özcan, Karatekin Ü.
Doç. Dr. Hamit Emrah Beriş, Gazi Ü.
Doç. Dr. Bengül Güngörmez, Uludağ Ü.
Dr. Necdet Subaşı, Başbakanlık
Dr. Ahmet Helvacı, İçişleri Bakanlığı
Mustafa Armağan, Araştırmacı, Yazar
Dr. Zeyneb Çağlayan İçener
Dr. Şenay Eray, Afyon Kocatepe Ü.
Hamdi Turşucu, Kültür Bakanlığı

Danışma ve Hakem Kurulu/Advisory Board

Prof. Dr. Birol Akgün, Necmettin Erbakan Ü.
Prof. Dr. Kenan Gürsoy, İstanbul Aydın Ü.
Beşir Ayvazoğlu
Prof. Dr. Naci Bostancı, TBMM
Prof. Dr. Ömer Çaha, Yıldız Teknik Ü.
Prof. Dr. Hüsamettin Arslan, Uludağ Ü.
Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya, Başbakanlık
Prof. Dr. Davut Dursun, Sakarya Ü.
Prof. Dr. M. Şükrü Haniçoğlu, Princeton Ü.
Prof. Dr. Süleyman Seyfi Öğün, Maltepe Ü.
Prof. Dr. Ahmet Güner Sayar, Beykent Ü.
Prof. Dr. İhsan Sezal, TOBB Ü.
Prof. Dr. Şaban H. Çalış, Selçuk Ü.
Prof. Dr. Richard Gamble, Hillsdale College
Annette Y. Kirk, The Russell Kirk Center
Prof. Dr. Suna Başak, Gazi Ü.
Prof. Dr. Nazım İrem, İstanbul Aydın Ü.
Prof. Dr. Halis Çetin, Cumhuriyet Ü.

YÖNETİM YERİ/CONTACT

Rabat Sok. No: 27/2 Gaziosmanpaşa, Çankaya/ANKARA

Telefon/Phone: 0-312 431 21 55

E-posta/E-mail: dergi@muhafazakar.com - muhafazakardd@gmail.com

Genel ağı/Web: www.muhafazakar.com

ABONELİK/SUBSCRIPTION

Telefon/Phone: 0-312 431 21 55

HAZIRLIK/PREPARATION

Uluslararası Piri Reis kültür Ajansı www.pirireisajans.com - info@pirireisajans.com

Telefon/Phone: 0-312 446 21 56

BASKI/PRINT

Baskı Tarihi/Print Date: Aralık 2016

Baskı Yeri/Print Address: MRK Baskı ve Tanıtım Hizmetleri

Muhafazakâr Düşünce Dergisi, Kadim Yayınları tarafından yayımlanmaktadır. Muhafazakâr Düşünce ulusal hakemli bir dergidir. Yılda 3 sayı yayımlanır ve Türkçe ve İngilizce makalelere, çevirilere, analizlere ve kitap tanıtımlarına yer vermektedir. Dergide yayınlanan makalelerden yazarları sorumludur. Yayımlanan makaleler EBSCOhost tarafından taranmakta ve makalelerin İngilizce özetleri indeks servisinde yer almaktadır.

bu sayıda

muhafazakâr düşünce'den
preface

15 temmuz'un ışığında
Türkiye
Turkey in the light
of july 15th

Muhafazakâr Düşünce'den / 9

Takdim / 15

15 Temmuz Darbe Girişimi ve Muhafazakârlığın Türkiye Bağlamı
-Türkiye'de Muhafazakârlığı Yeniden Düşünmek-
July 15th Coup Attempt and the Turkey Context of Conservatism
-Rethinking Conservatism in Turkey -
FARUK KARAARSLAN / 21

Türkiye Siyasi Kültüründe Laiklik Meselesi ve 15 Temmuz Sonrası
Laiklik Tartışmaları ve FETÖ
The Issue of Secularism in Turkish Political Culture and Secularism
Debates after July 15th and FETO
MAHMUT HAKKI AKIN / 37

15 Temmuz Sivil Direnişi: Demokrasiyi Yeniden Kurmak
Civil Resistance To July 15th: Reestablishing Democracy
ALİM YILMAZ / 57

Batı'nın Demokrasi Paradoksu, 'Demokratik Darbe'
Kavramsallaştırması ve 15 Temmuz Darbe Kalkışması
Paradox of Democracy in the Western World, Conceptualisation of
'Democratic Coup', and Coup Attempt of July 15th
GÖKHAN BOZBAŞ / 73

"Sessiz Yiğit"ların Sosyal Teoride Ele Gel(e)meyişi: 15 Temmuz Örneği
The Inability of Addressing the "Silent Masses" In Social Theory: The
Example of July 15th
İBRAHİM NACAK / 91

15 Temmuz Askeri Darbe Girişiminin Sosyolojik Okuması
Sociological Aspects of the Military Coup Attempt of July 15th
M. ZEKİ DUMAN / 103

Gnostik Düşünce Kurumsal Yapılara Karşı: Yeni Kolonyalizmin Sofistik
Silahı
Gnostic Ideas Against Institutional Structures: The Sophisticated
Weapons of the New Colonialism
MUSTAFA SAİD KURŞUNOĞLU / 119

15 Temmuz Darbe Girişimi Sonrasında Gerilen Türkiye-Almanya
İlişkilerinde Göçmen Meselesi
The Problem of Immigrants in Turkey-Germany Relations which were
Strained after the July 15 Coup Attempt
METİN AKSOY / 145

McCemaat ve Yeni Dini Hareketten (YDH) Terör Örgütüne: FETÖ
FETO: From Mc Community and the New Religious Movement (NRM)
to Terror Organization
MEVLÛT ÖZBEN / 167

27 Mayıs ve 12 Eylül Askeri Darbelerinin Türk Sinema Sektörüne
Etkileri
The Effects of May 27 and September 12 Military Coups on Turkish
Film Sector
YALÇIN LÜLECI / 183

mülakat
interview

Hüsamettin Arslan ile Darbe ve Devlet
BENGÛL GÜNGÖRMEZ / 211

değerlendirme analyses

Prematüre Doğum/Ruşeym Ölüm: 15 Temmuz Darbe Teşebbüsünün Anatomisi
Premature Birth/Germ Death: Anatomy of the Coup Attempt of July 15th
MURAT ÇEMREK / 221

Darbenin Sağı Solu Olmaz
Right or Left-Wing, a Coup is After all a Coup
BESİM F. DELLALOĞLU / 227

Türkiye-Batı İlişkilerinin Ontolojik Derinliği
Ontological Depth of Turkey-West Relations
TAHSİN GÖRGÜN / 235

Toplumsal Algıda 15 Temmuz Darbe Girişimi
The Coup Attempt of July 15th in Social Perception
İPEK COŞKUN • HAZAL DURAN / 257

derkenar postscripts

Soğuk Savaş Dönemi Türkiye'sinde Arnold J. Toynbee ve İslâmcılık
Sezai Karakoç'un Yazılarında Medeniyetçilik
Arnold J. Toynbee and Islamism in Cold War Era Turkey
Civilizationism in the Writings of Sezai Karakoç
CEMİL AYDIN • BURHANETTİN DURAN / 271

Müslüman Kadının Sesi: İslâmcı Romanların Kadın Yazar ve Anlatıcıları
The Voice of Muslim Women: Female Writers and Narrators of Islamist
Novels
NESRİN AYDIN SATAR / 295

Mevlana Düşüncesinde Hikmet
The Concept of Wisdom in Thinking World of Rumi
GÜLŞEN YAYLI / 315

kitap tahlili book analyses

Gizliliğin ve Gizli Toplamların Sosyolojisi
RUHİ CAN ALKIN / 327

Kesin İnançlılar
MUSTAFA ALİ MİNARLI / 333

Kötülüğün Sıradanlığı (Adolf Eichmann Kudüs'te)
NİLÜFER ÖZTÜRK AYKAÇ / 341

Kötülüğün Sıradanlığı (Adolf Eichmann Kudüs'te)
AKİF KEMAL KOÇ / 347

- 1. Muhafazakâr Düşünce** ulusal hakemli bir bilimsel dergidir. Her sayıda farklı dosya konuları işlenir; bunun yanı sıra dosya dışı önemli çalışmalara da yer verilir.
- Gönderilecek çalışmalarda sosyal bilimlerde yaygın ve kabul edilmiş kaynak gösterme yöntemlerinden (APA) herhangi biri, kendi içinde tutarlı olmak koşuluyla kullanılabilir. Çalışmaların mutlaka kaynakçası yapılmalıdır.
- Çalışmalarla birlikte, 250 kelimeyi aşmayan Türkçe ve İngilizce özet, 10 kelimeyi geçmeyecek şekilde Türkçe ve İngilizce anahtar kelimeler iletilmelidir. Ayrıca yazarla irtibat için gerekli iletişim bilgileri de gönderilmelidir.
- Muhafazakâr Düşünce**'ye gönderilen çalışmalar, Times New Roman tipinde, bir buçuk aralıklı olarak A4 boyutunda 22 sayfayı (En az 3.500 en fazla 6.500 kelime,) geçmeyecek şekilde düzenlenmelidir.
- Muhafazakâr Düşünce**'de yayınlanacak çalışmaların imlâ ve noktalamasında yazarın tercihleri geçerlidir; ancak sehven yapıldığı varsayılan hatalar düzeltilir.
- Gönderilen çalışmaların yanıtlama süresi 60 gündür. Bu süre içerisinde yanıtlanmayan çalışmalar ulaşmamış demektir. Çalışmalarla ilgili, hakemlerden edinilen olumlu ya da olumsuz görüş, çalışmanın yazarına bildirilir; gerekli düzeltmeler istenir.
- Muhafazakâr Düşünce**'de yayınlanan çalışmaların fikrî sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayın için kabul edilen çalışmaların yayın hakkı **Muhafazakâr Düşünce**'ye aittir.
- Muhafazakâr Düşünce**'de yayınlanan polemik konusu olan çalışmalarda yazarlara en fazla 2 kez cevap yazma hakkı tanınır.
- Muhafazakâr Düşünce**'de yayınlanan çalışmaların yazarlarına yazıların bulunduğu sayıdan iki adet; yayın ve danışma kuruluna ise her sayıdan birer adet gönderilecektir.
- Muhafazakâr Düşünce**'ye yazı göndermek için şu adresler kullanılacaktır: slmkesgin@gmail.com - muhafazakardd@gmail.com
- Gelecek sayının dosya konusu Web sitesinde yayınlanacaktır.

Meş'um darbe girişiminin ardından istikbaline ve istiklaline sahip çıkanları Türk halkının duruşunu tarihe not düşmek, darbeye giden süreci sosyolojik olarak değerlendirmek ve 15 Temmuz'u kavramsallaştırmak amacıyla duyurduğumuz yazı çağrısına çok sayıda hocamız kıymetli çalışmalarıyla destek verdiler.

15 Temmuz şehitlerine ithaf ettiğimiz bu sayıda;

Faruk Karaarslan, "15 Temmuz Darbe Girişimi ve Muhafazakârlığın Türkiye Bağlamı -Türkiye'de Muhafazakârlığı Yeniden Düşünmek-" başlıklı makalesinde 15 Temmuz gecesi darbeye direnen kitle üzerinden Türk muhafazakârlığının yeni dönemini tartışıyor. Karaarslan çalışmasında muhafazakârlık kavramının kullanımına dair tartışmalardan hareketle Türkiye'de sosyal bilimlerin tekrar tartışılmasını gerektiğini iddia ediyor.

Mahmut Hakkı Akın, "Türkiye Siyasi Kültüründe Laiklik Meselesi ve 15 Temmuz Sonrası Laiklik Tartışmaları ve FETÖ" başlıklı makalesinde cumhuriyet tarihi boyunca devlet tarafından takip edilen laiklik anlayışının ve uygulamalarının Türkiye'de dini hayat üzerindeki etkileri ve FETÖ türü bir örgütlenmenin ortaya çıkışındaki rolünü tartışmaya açıyor. Akın'a göre katı laiklik politikaları, dini cemaatlerin ve grupların önemli bir dönüşüm yaşamasına sebep olmuştur. Çok partili hayata geçilmesi sonrasında dini cemaatlerin önemli bir figür haline

gelmesi, siyasilere ile aralarında bir fayda ilişkisi kurulmasına zemin hazırladı.

“15 Temmuz Sivil Direnişi: Demokrasiyi Yeniden Kurmak” başlıklı makalesinde Alim Yılmaz demokratik yollarla iş başına gelen iktidarların demokrasi ve hukuku, ayrıcalıklı gruplar ve bu gruplarla kurulan işbirliğiyle değil, toplumdaki sağladığı destekle koruyabileceğinin görüldüğünü ifade etmektedir. Yılmaz’a göre devletin bütün kurumlarıyla yeniden kurulması, liyakat esasına göre istihdam siyaseti izlenmesi ve toplumsal çeşitliliğin devlet kadrolarına yansması, muhtemel darbe teēebbüslerini engelleyecektir.

“Sessiz Yiğin”ların Sosyal Teoride Ele Gel(e)meyişi:15 Temmuz Örneği“ başlıklı çalışmasında İbrahim Nacak, “sessiz yiğin” kavramından hareketle kitle, sosyal yiğin, kalabalık kavramları tartışıyor. Nacak makalesinde 15 Temmuz darbe girişiminin sessiz yiğin kavramsallaştırmasını nasıl dönüştürdüğünü de ele alıyor. Türkiye’de toplumu ya da halkı sessiz çoğunluk olarak görmeyi eleştiren Nacak’a 15 Temmuz ve sonrasında yaşananlar sadece “sessiz yiğin”ların kendisini sürü ya da koyun diye tanımlayanlara karşı bir cevap değil, aynı zamanda sessiz olmasından istifade edip, sessizliğini sürdürmesi için mücadele eden kesim(-ler)e karşı bir cevaptır.

Mehmet Zeki Duman “15 Temmuz Askeri Darbe Girişiminin Sosyolojik Okuması” başlıklı makalesinde darbe girişimini, gerek nedenleri ve oluşumu gerekse sonuçları itibariyle önceki darbelerin tümünden farklılaşan yönlerini sosyolojik olarak değerlendiriyor. Duman’a göre 15 Temmuz darbe girişiminin en önemli iki önemli sonucu Türkiye’de bir gelenek haline almaya başlayan darbelerin artık kolay bir biçimde yapılamayacağının anlaşılması ve FETÖ’nun ülkede yıllardır adeta bir korku imparatorluğu gibi hareket etmesinin önüne geçilmesidir.

Mustafa Said Kurşunoğlu “Gnostik Düşünce Kurumsal Yapılara Karşı: Yeni Kolonyalizmin Sofistik Silahı” başlıklı makalesinde FETÖ’yü gnostik yapı kavramsallaştırması üzerinden analiz ediyor. Kurşunoğlu’na göre gnostik düşünceler ve bu düşüncelere dayalı teşkilatlanmalar öznel ve ezoterik yapıları ile toplumsal

sağduyuya ve açıklığa dayalı kurumsal rasyonalitenin karşısı bir konumda yer almaktadırlar

“Batı’nın Demokrasi Paradoksu, ‘Demokratik Darbe’ Kavramsallaştırması ve 15 Temmuz Darbe Kalkışması” başlıklı makalesinde Gökhan Bozbaş demokrasinin bayraktarlığı iddiasında olan ülkelerin bazı darbelere verdiği desteği analiz ediyor. Bozbaş’a göre Batı ülkeleri reelpolitik gereği küresel ve ulusal medya üzerinden seçilmiş iktidarı diktatör ilan etme; mümkün mertebe halkı sokaklara dökme, iktidara istifa çağrısı yapma; çekilmezse askeri göreve çağırma ve bu yaşananları demokratik darbe olarak adlandırmakta ve bu durumu kendince meşrulaştırmaktadır.

“15 Temmuz Darbe Girişimi Sonrasında Gerilen Türkiye-Almanya İlişkilerinde Göçmen Meselesi” başlıklı makalesinde Metin Aksoy Türkiye-Almanya ilişkilerini darbe girişimi açısından değerlendiriyor. Aksoy’a göre halihazırda göçmen ve entegrasyon sorunları sebebiyle inişli çıkışlı bir seyir izleyen Türkiye-Almanya ilişkileri Almanya’nın 15 Temmuz darbe girişimini Türkiye aleyhtarı ve tek taraflı olarak yorumlaması sonucu bir krizin eşindedir. Şüphesiz bu durumun Almanya’da yaşayan Türk göçmen nüfus üzerinde de etkileri olacaktır.

Mevlüt Özben tarafından kaleme alınan “McCemaat ve Yeni Dini Hareketten (YDH) Terör Örgütüne: FETÖ “ başlıklı makale bir dini cemaat olarak zamanın ve ülke koşullarının kendisine sağladığı kolaylıklarla büyüyen bir yapının, sonraları küresel dünyanın da bir realitesi olan Yeni Dini Hareketlere (YDH) özgü niteliklerle donanmasını ele alıyor.

“27 Mayıs ve 12 Eylül Askeri Darbelerinin Türk Sinema Sektörüne Etkileri” başlıklı makalesinde Yalçın Lüleci 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 Askeri Darbelerini Türk sinema sektörüne etkisi açısından tartışıyor. Lüleci’ye göre, 1980 ve 1960 darbeleri Türk Sinameası üzerinde farklı etkiler bırakmıştır.

Mülakat kısmında darbeyi ve darbenin sosyolojisini Uludağ Üniversitesi’nden Prof. Dr. Hüsamettin Arslan’la konuştuk. Hüsamettin Hoca kendine has üslubuyla darbe gecesi hissiyatını ve analizlerini bizlerle paylaştı.

Değerlendirme bölümünde Besim Dellaloğlu “Darbenin Sağı Solu Olmaz” başlıklı çalışmasında 15 Temmuz gecesini ve

direnişini sol siyaset açısından eleştirel yorumluyor. Türkiye'deki demokrasi kültürü ve birlikte yaşama düşüncesine dair tespitlerde bulunan Dellaloğlu'nun değerlendirmesi muhafazakâr camia için de eleştiriler ve cevaplanması gereken sorular barındırıyor.

Murat Çemrek "Prematüre Doğum/Ruşeym Ölüm: 15 Temmuz Darbe Teşebbüsünün Anatomisi" başlıklı değerlendirmesinde özgürlüklerin teminatı olan devlet yapısının bundan sonraki olası darbe teşebbüslerinin önüne geçebilecek yegâne güvence olduğunu belirtiyor. Çemrek çalışmasında 15 Temmuz askeri darbe teşebbüsünün 1960 sonrasındaki başarılı ve başarısız diğer öncülleriyle ilişkisini sosyo-ekonomik bir temel üzerinden devletin ontolojisi çerçevesinde değerlendirmekte.

"Türkiye - Batı İlişkilerinin Ontolojik Derinliği" başlıklı çalışmasında Tahsin Görgün Türkiye ile Avrupa'nın sağlıklı bir zeminde ilerlemesi için birbirlerini ihmal ve inkar etmeden, birbirlerini karşılıklı olarak tanımaları gerektiğini belirtiyor. Görgün'e göre hem Batılı devletler hem de diğerleri sömürgecilik döneminin bittiğinin bilincine varmalı ve buna göre politikalar geliştirmelidir. Türkiye de, teavün üzerinden itidali yaşayarak sömürge olmadığının farkında olarak kararlar almanın ve uygulamanın imkanını bütün dünyaya göstermekle mükelleftir.

İpek Coşkun ve Hazal Duran tarafından kaleme alınan "Toplumsal Algıda 15 Temmuz Darbe Girişimi" başlıklı çalışma, SETA tarafından gerçekleştirilen, demokrasi nöbetinde meydanların tutumunu inceleyen saha araştırmasının sonuçlarını analiz ediyor.

Bu sayıda FETÖ'nün sosyolojik dinamiklerini anlamak açısından çok önemli olan bazı kitaplara dair değerlendirmeler meraklısını bekliyor.

Georg Simmel'in "Gizliliğin ve Gizli Toplumların Sosyolojisi" adlı eseri Ruhi Can Alkın, Eric Hoffer'in "Kesin İnançlılar" isimli eseri Ali Minarlı, Hannah Arendt'in "Kötülüğün Sıradanlığı" adlı eseri Akif Kemal Koç ve Nilüfer Öztürk Aykaç tarafından değerlendirildi.

Derkenar kısmında üç çalışmayı sunuyoruz sizlere:

Cemil Aydın ve Burhanettin Duran tarafından İngilizce orjinali Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East dergisinde yayınlanan “Soğuk Savaş Dönemi Türkiye’sinde Arnold J. Toynbee ve İslâmcılık Sezai Karakoç’un Yazılarında Medeniyetçilik” başlıklı çalışmayı sizlere sunuyoruz. Aydın ve Duran’a göre özcü söylemin, yani Avrupa sömürgeciliğinin dayandığı söylem düzeni ile ona karşı üretilen milli ve küresel söylemlerin artık yer değiştirdiği savı üzerine düşünmek ve geride bırakmak zamanı gelmiştir.

Nesrin Aydın Satar tarafından kaleme alınan “Müslüman Kadının Sesi:İslâmcı Romanların Kadın Yazar ve Anlatıcıları” başlıklı makalesi 1970 ve 1980 yılları içerisinde kadın yazarlar tarafından kaleme alınan iki İslâmcı roman ve bu romanların kadın kahramanları üzerinden sosyo-politik ve sosyo-kültürel konjonktürü ele alıyor.

Gülşen Yaylı tarafından kaleme alınan “Mevlâna Düşüncesinde Hikmet” başlıklı çalışma Mevlânanın hayatı ve eserlerinde hikmet ve hikmet arayışının nasıl bir yeri olduğunu değerlendiriyor.

15 Temmuz Darbe Girişimini ele aldığımız bu sayıda konuya entellektüel bir katkı yaptığımızı düşünüyoruz.

Özgürlüğe dair her tartışma köleliği de ele almak zorunda. Tarih, mazlumların sesi olduğunu iddia eden kurtarıcılarının, “toplumu özgürleştirme” girişimlerinin çizimleri altında ezilmiş insanların çığlıklarıyla dolu. İnsanın gerçekten özgür olduğu an, kurtarıcılığa soyunduğu, köle ya da mazlumken sonrasında zalim haline geldiği şiddet ve baskı anı değil, tam da gücü ele geçirdiğinde içindeki intikam güdüsünü alt ettiği andır. “Yozlaşmış mazlum” ile “mazlum” arasında elbette bir fark olmalı.

Uzun bir süredir halka kendisini mağdur ya da mazlum gösterenler 15 Temmuz 2016’da aynı halka karşı zalim oldular. 15 Temmuz tarihi Türkiye’de bir milattır, tarihi bir an, dönüm noktasıdır. O, Türk milletinin yeniden doğum anıdır; sokaklarda, tankların paletleri altında, skorskylerin isli mermileriyle, F16’ların bombalarıyla ölmüş olsa da Türk milleti yeniden, ama yeniden doğmuştur. 15 Temmuz 2016 milletimizin doğum anırken eski Türkiye’nin, derin devletin, darbeye hakiki bir tepki gösteremeyen ve darbecilere karşı atılan tekbir seslerinden, yani kendi halkının çığlıklarından rahatsızlık duyan Türk solunun, Batı Uygarlığının ülkemizdeki Büyük Engizisyonu’nun da ölüm anıdır. O gün kanlı darbeye sesini yükseltmeyen kim varsa 15 Temmuz şehitlerinin yasını tutan Türk milletinin, daha doğru bir deyişle milletin yani Türk, Kürt, Çerkez,.. Türkiye’deki bütün halkların nazarında ölmüştür.

27 Mayıs darbecilerinden biri olan DüNDAR TAŞER yıllar önce “Türkler yiğitler topluluğudur; filozoflar topluluğu değil!”

* Doç. Dr., Uludağ Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü

demiş. Filozof değil, belki de Karl Enders'in tabiriyle "müstehzi bir filozof". Bu telakkiyi kınamayın. Devletin ve halkının sırlarına geçmişte ermiş olan Taşer'e de yaşadıkları öğretmiş olmalı. 15 Temmuz gecesi bize vatanın asıl sahibinin, milli ölçüsü olmayan ama sabah akşam uluslararası ölçüyü savunan, milletin menfaatlerini hiçe sayan, kendi memleketine, kültürüne, diline ve dine yabancılaşmış medeniyet havarileri Aydınlar topluluğu ve okumuş kesimler değil, 'sıradan' halk olduğunu öğretti. Bu ülkenin generallerin değil, oğluna "ölmesi emrini" veren komutanın taziyesini, oğlunun cenazesinde sükunetle kabul eden ve onunla aynı masada oturan şehit asker Ömer Halisdemir'in babasının ve daha nice şehit anne babalarının ülkesi olduğunu acıyla anladık. Kaçımız o masada oturabilir? Herşeye itiraz eden, şeytanın avukatlığına soyunan biz yazar çizer takımı, sözde aydınlar fena fi'd-devle makamındakilere erişebilir miyiz?

FETÖ sadece kendi çıkarları için çalışan kirlı bir örgüt değil. Devletin her kurumuna misyonerleriyle sızan bir yapıdan bahsediyoruz. Sadece devletimize değil, ulaşabildiği her devlete sızan, her ülkede teşkilatlanan bir yapı. Dış güçlerle kirlı ittifaklara giren bir yapı. Kimse abartıyor demesin; 15 Temmuz akşamı başarılı olsaydı ülkemiz dış güçler tarafından işgale uğramış da olacaktı. 2009 yılında milletvekili Bülent Arınç'a suikast yapılacak bahanesiyle Türk Ordu'sunun kozmik odasına (Genelkurmay Ankara Seferberlik Bölge Başkanlığı) savcılar vasıtasıyla girip yirmi gün boyunca arama yapan, bilgi ve belgelere el koyan, devletin en mahrem dosyalarını eline geçiren FETÖ öncelikle Türkiye'yi Batılı güçlere karşı işgale açık hale getirdi. Bu bilgi ve belgeleri Batılı güçlere teslim ederek Türkiye'nin Ortadoğu ve başka bölgelerdeki insani ve askeri gücünü zayıflattı. Ardından da devletin içindeki ve dışındaki bütün hücrelerini harekete geçirerek darbe teşebbüsünde bulundu. FETÖ'nün birinci hedefi, içteki ve dıştaki kamuoyunda sürekli şeytanlaştırmaya çalıştıkları Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dı.

İstenildiği kadar AK Parti ya da geçmiş partiler suçlansın aslında FETÖ yıllardır süren garblılaşıma hastalığımızın bir ürünüdür. O bir Şark/Garb meselesidir. İnsanlar sadece ekmeğe yemezler ruhlarını da doyurmak isterler. Modern toplumun soğuk ıssızlığı

ve anomik belirsizliği karşısında bir hedef ve doktrin etrafında birleşmiş, disipline ve kurallara bağlı, itaat ve fedakarlığın ön plana çıkarıldığı, liderinin müritlerinin duygularına hitap ettiği gizli bir cemaat karşımızdaki. Radikal ve gizli siyasi bir din. Müritlerini “ortak çıkar” etrafında toplayan ve kendilerinden sonsuz fedakarlık talep eden sinsi bir örgüt. Çiğ sekülerizm insanları, özellikle dindar insanları saklanmaya, takiye yapmaya, gizli gizli teşkilatlanmaya yöneltti. Takiyeciliğe alışan bu insanlar sonunda devletin her bölgesine sızıp yurtdışındaki kirli güçlerle de ilişkiye girdiler. İktidarı bu dış güçlerin desteğiyle ele geçirmek istediler. Arkalarında kaç devlet var hala bilemiyoruz.

Muallakta bırakılan mefhumlara yaslanarak ilerleyemeyiz. Her ne kadar dış mihraklı olsa da FETÖ bal gibi de modernleşmemizin ürünü çünkü son derece “modern.” Cumhuriyetin çocuğu çünkü darbe bildirisinde de gördüğümüz üzere son derece Kemalist. Türk halkının sözde kurtarıcısı. Türk milletini, milletin kendi seçtiği liderinden kurtaracak! Çünkü bu lider, milli şura sahip, her şeye rağmen “milli” kalabilmiş. 15 Temmuz gecesinde demokrasimizin pamuk ipliğine bağlı olduğunu gördük. Devletin yalnızca milletle milletin de yalnızca devletle ayakta kalabileceğini anladık. Güçsüz kaldığımız an üçüncü dünya sömürgelerinden birine dönüşebileceğimizin, tam bağımsızlığımızı kaybedebileceğimizin bir kez daha farkına vardık. Özgürlük kurban ister. (İlginç bir şekilde kavramın kökenine baktığımızda özgürlük alanının kutsallık alanından ele geçirildiği ve merkezinde siyasi alandaki ve tiyatro alanındaki kurban kavramının yeniden tanımlanması bulunur.¹ 15 Temmuz’da özgürlük, bu eli kanlı güzel canavar bizden yeni kurbanlarını aldı ve almaya devam edecek. Özgürlük kavramı ülkemizde ise uzun zamandır demokrasi ile eş anlamlı kullanılır hale geldi. Sürekli daha fazla demokrat olmaktan söz ediliyor. 15 Temmuz’un katilleri olan sözde mağdurlar medyada demokrasiden uzaklaştığımızı ilan edip duruyorlardı. Türkiye demokrasiden uzaklaşmakta diktatörlüğe dönüşmekte. Peki kime göre demokrasi? Demokrasi dediğiniz nedir? Ünlü Rus şair Puşkin, “kelimeler,

¹ Bkz. Svetlana Boym, *Başka Bir Özgürlük, Bir Fikrin Alternatif Tarihi*, Metis Yayınları, 2016, s. 35-36)

kelimeler, kelimeler” der, Pindomente’den adlı şiirinde. Şair, yazdığı bu şiirle anayasal özgürlüklerden, basın ve ifade özgürlüğüne kadar tüm demokratik özgürlüklerle alay ediyordu aslında. Gerçek özgürlük Puşkin’e göre “anti-politik”tir. Belki de “apolitik”. Halbuki günümüz anlayışında özgürlük sapına kadar “politik” olarak anlaşılıyor. Özgürlük politik yoldan bize gelebilir. Politik eylemle özgür kılınabiliriz. Eylemin adil olması o kadar da önemli değil, siz sonuca bakın. Peki suçla adalet arasındaki fark nedir? “Suçlu vaktinden önce gelmiş devrimcidir” diyordu Bakunin. Bakunin’in sözünü bize göre tekrar formüle edelim: “Vaktinden önce gelmiş darbeci.” Vaktinde gelse halka “adalet” dağıtıyor olacaktı. 15 Temmuz darbe girişimi başarılı olsaydı, hukukun, hakların, özgürlüklerin darbecilerin yeni rejimine göre baştan şekilleneceği bir döneme girecektik. Caddeelerde çarpışanlar yeni sömürge valimiz tarafından şehit değil, hain ilan edilecekti. Demokrasi adına demokrasiyle gelenler katledileceklerdi, katledilecektik. Yurtta Sulh Konseyi “hakiki demokrasiyi” getirecekti. FETÖ’cü eğitim sisteminin yetiştireceği yeni nesiller tarihe hangi şuurla bakacaktı? “Kelimeler, kelimeler, kelimeler!”. Tarih galiplerin yazdığı bir kitap ne de olsa. Ve meşru, seçimle gelmiş bir hükümete rağmen sürekli “diktatörlük var! diye diye sonunda KHK’yı ilan ettiler. Peki şimdi ne oldu demokrasiye? Belki de kendimizi Rousseau ile rahatlatacağız. Demokrasinin havarisi Rousseau da ulusal güvenliğinizi tehdit altına girdiğinde özgürlükleri askıya almaktan başka şansınız yoktur demişti. Ya da Schmitt’in kulaklarını mı çınlatsak? “Egemen olağanüstü hale karar verendir.”

Muhafazakâr Düşünce Dergisi’nin elinizdeki sayısı, 15 Temmuz Gecesine, o kanlı özgürlük gecesine ithaf edildi. Dergilerin okuyucusu kitapların okuyucusundan her zaman azdır. Bir devirde var olup diğerinde kaybolurlar. Lakin dergilerde bir dönemin çehresini, doğal haliyle, makyajsız bulursunuz. Kitaplar fabrikatörlerin, dergiler işçilerin marifeti. *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*’nin bu sayısındaki yazarlarımız kendi zaviyelerinden bu melun girişimi değerlendirdiler, kaleme aldılar. Bana göre hiçbir akademik makale o gece ne yaşadığımızın, ne hissettiğimizizin, göz yaşlarımızın tam bir izahını veremez. Andre Gide’in dediği

gibi, “yazı yazmaya başlayınca en büyük güçlük samimi olmakta.” Lakin böyle bir hadise gelecekte yalnızca geçmişteki gazeteci teşhirciliğiyle de anılamazdı. Söz konusu darbe girişimi karşısında akademisyenlerin içinde uslu uslu oturdukları, süslü süslü cümleler kurdukları fildişi kulelerinden biraz çıkmaları, kendi memleketleriyle ilgilenmeleri, halklarının nabzını dinlemeleri bir zaruriyetti. Bu sayıda kağıttan köşklere oturmayı tercih etmeyip, 15 Temmuz darbe girişimi meselesini ele almak üzere dergimizin yazarı olmayı kabul eden, samimiyetle yazılarını bize yollayan arkadaşlarımızla içten bir diyaloga girmenizi temenni ediyorum.

HÜSAMETTİN ARSLAN İLE DARBE VE DEVLET

BENGÜL GÜNGÖRMEZ

15 Temmuz 2016 gecesi uzun yıllar akıldan çıkmayacak olan korkunç hadiselere sahne oldu. FETÖ militanlarının planladığı ve gerçekleştirdiği, uluslararası ayağı ve hedefleri olan bir darbe teşebbüsü gerçekleştirildi. İktidarıyla muhalefetiyle toplumun değişik kesimlerinden insanlar darbe teşebbüsüne karşı büyük bir mücadele verdiler. Kimileri destan yazdı. Şehitlerimiz ve çok sayıda yaralımız var. Köprüde asker kılıklı militanlar tarafından katledilen çocuklar, kadınlar, yaşlılar var. Meclis’imiz tarihinde ilk defa bombalandı. Atılan bombalar aslında demokrasiye karşı atıldılar. Onlar demokrasimizi bombaladılar. Bu darbe millete karşı girişilmiş bir darbedir ve millet sahip olduğu ferasetiyle bu şeytani teşebbüsü bertaraf etmiştir. MDD olarak darbeyi ve darbenin sosyolojisini Uludağ Üniversitesi’nden tarihçi ve sosyolog Prof. Dr. Hüsamettin Arslan’la konuştuk.

İlk sorumuza darbe teşebbüsünün gerçekleştirildiği geceyle başlayalım. 15 Temmuz’da neredeydiniz, hadiseleri takip edebildiniz mi ve o gece neler hissettiniz?

Bir düzeltme yapalım. Tarih ve sosyoloji okuduğum doğrudur. Fakat kendimi “tarihçi” ve “sosyolog” diye tanımlamak istemem. “Sosyal bilimci” güzel olabilir. Fakat “bilimci” ifadesi de hoş değil. En iyisi “akademik entelektüel”. Böyle anılmak isterim. 15 Temmuz akşamı Bursa’da müdavimleri hem halktan hem de öğrenci kesiminden insanlar olan bir çay bahçesindeydim. (Bir öğrencimle). Temmuz melankoliktir. Darbeyle ilgili ilk twitter mesajlarını okuduk. Köprü’nün bir ayağı tutulmuş. Ankara ve İstanbul semalarında jetler alçak uçuş yapıyor. 22.00 civarında memleketten ablam ve annem aradı; “Tayyip hayatta mı oğlum?” Bilmiyorum. Ağlıyor. Canım anam! Gözyaşlarına kurban olayım! Memleket hayatta mı? Anamı ve ona benzeyen anaları ağlatan bir darbe başarılı olamaz... Bir çağrışım selinde boğulmak üzereyim. Sonra bir grup kız öğrenci masamıza geldi. Fi tarihinde derslerine girmişim. Korkmuşlar. İçlerinden birkaçı ağlıyor. Birkaç tanıdık

arıyor. Herkes dehşete kapılmış. Memleketin nabızı yükseliyor. Bir arkadaşım (kırk beşinde bir fabrikatör) telefonda, giyinerek hazırlandığını, direnişe hazırlandığını, sokağa çıkmak için sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın konuşmasını beklediğini söyledi. Saat 24.00. TRT spikeri darbe bildirisi okuyor. Albay Alparslan Türkeş'in 1960'ta memleketin tek radyosunda okuduğu bildiriye hatırlıyorum. 60'ta dört yaşındaydım. Bu bildiriye kitaplardan öğrenmiş, Albay'ın ünlü sesini belgesellerde duymuştum. Albay Türkeş ABD'de eğitim görmemiş miydi? 12 Mart 1971'de lisedeydim. 12 Eylül'de Kenan Paşa'yı dinlemiştim. 28 Şubat'ta hocaydım. 15 Temmuz-16 Temmuzla başlayan gece herkes gibi ben de uyuyamadım. Bütün haberleri dinledim, salya-sümük bütün görüntüleri izledim. İnsanlar, bizim insanlarımız, memleketimizin insanları abdestlerini aldılar ve selâlar eşliğinde meydanlara döküldüler. O gece gözlerimizin önünde memleketimizin canına okudular. Bizi feryat figan ağılattılar. Benim gibi adamları, bize benzeyen "âdemleri" ağılattılar.

Sizce 15 Temmuz darbe teşebbüsünün geçmişteki diğer darbelerden bir farkı var mı? Bir tarihçi ve sosyolog olarak bize neler söyleyebilirsiniz?

60 darbesi bir NATO darbesi, dolayısıyla ABD destekli bir darbeydi. Failleri NATO'ya bağlı subaylardı. Memlekette "Sol" tehlike yoktu. Halka karşı bir darbeydi. Mustafa Kemal'in ve Fevzi Paşa'nın ordusunu, "yerli ve milli" ordumuzu tasfiye etti. Halka bir şey yapamayacağı için, "halk"ı asamayacağı için, halkı temsil eden politikacıları astı; Menderes, Polatkan ve Zorlu. Türkiye'de halkı karşısına almış, halka rağmen yapılmış her darbe "sol" darbedir. 60 darbesinin subayları ve generalleri jakoben laisizmin temsilcileriydiler, ve "müslüman halk"ın solundaydılar. Arkalarında ABD ve CHP vardı. 12 Mart'ın arkasında ABD vardı. 12 Eylül'ün arkasında da ABD vardı. 28 Şubat ve diğerlerinin de. Türkiye'de ABD'nin açık veya gizli desteği olmaksızın darbe yapılamaz. Türkiye'nin halkının bazı kesimlerinin iyi-kötü desteğine sahipti. Bunlar, 28 Şubat'ı saymazsak halk "direnişiyile" karşılaşmamış darbelerdi. 1925 Takrir-i Sükûn Kanunu'nun sillesini yemiş bir halktan "direnmesini" beklemek abesle iştigal olabilir. 15 Temmuz darbesi ise mutlak bir "halksızlık"tan musdarıptı. Halk desteğinden yoksundu. Halk desteğinden yoksun her darbe, halka karşı yapılmış darbedir. 1960'tan bu yana, Türkiye'nin tarihindeki her darbe teşebbüsünün arkasında ABD var. 15 Temmuz darbesinin de. Ortak paydaları NATO, ABD ve CIA. Dünya'da başka hiçbir devlet, ABD'ye rağmen Türkiye'de darbe yapamaz. 15 Temmuz halka rağmen, halka karşı yapılmış bir darbedir.

Jakobendir. Sağ-jakoben, müslüman görünümlü jakoben. Eninde sonunda jakoben. Jakobenzizm bir “taammüden” ideolojisidir. Taammüden öldürür. 15 Temmuz da böyledir. Taammüden, halka rağmen darbedir. Taammüden katliamdır.

FETÖ’yü yaratan sizce nedir? Bu örgütün ortaya çıkışında, yayılmasında ve faaliyetlerinde bir üst akıldan söz edebilir miyiz? Bu örgütlenme yerli midir?

Türkiye, “politik mağdurlar” ülkesidir. Cumhuriyetimizin bedelini yarattığı mağdurlarla ödedik. Bu devlet için çok ağır bir bedel ödedik. Devletleri yaşatan şey yarattığı mağdurlar ve maktüllerdir. Bize çok değerli görünmesinin sebeplerinden birisi de budur. 1925 Takriri Sükûn Kanunu, Tekke ve Zaviyeler Kanunu. Şeyh Sait İsyanı, Dersim Katliamı, Menderes, 12 Eylül ve 28 Şubat. Bu devlet hamlelerinin her biri geniş mağdur kitleleri yaratmıştır. Çok daha önemlisi Cumhuriyetimiz bir mağdur Osmanlı yaratmıştır. Kabul etmek gerekir ki, “Nur Hareketi” diye bildiğimiz Said-i Nursi’nin öncülüğünü yaptığı hareket bir mağdur hareketidir ve Gülen Cemaati bu hareketin içinden doğmuş birçok akımdan biridir. Mağduriyet fenomeni kolektif ve güçlü kin ve nefretler doğurur. Gülen hareketi Nurculuğun politize edilmiş versiyonudur. Ve dünyanın her yerinde mağdurlar potansiyel katillerdir. Mağduriyet eylem gerekçesi, haklılık gerekçesi haline geldiğinde, ölüm, öldürme, katletme de meşruiyet kazanır. Fakat mağduriyeti yaratan devletlerin gerekçeleri, çok daha güçlü gerekçeler olabilir. Dindar mağdurlar politize olduğunda, “bu dünyayı kurtarma” misyonu, dinin “öte dünyayı” kurtarma misyonunun yerini alabilir. Gülen Cemaati böyle bir cemaattir ve bizim tarihimizde bu açıdan eşi-menendi yoktur. Her politik hareketin veya politik cemaatin ütopyası “devlet”dir. Gülen Cemaati mensuplarına “bu dünyalarını” kurtarma vaadinde bulunur. Türkiye’de kendi “ekonomisini,” kendi mektebini ve yurdunu, kendi medyasını inşa edebilmiş tek cemaattir. Bu ona büyük bir “güç” bahşetmiştir. Bu dünyada “ekonomik güç”, bu dünyadaki bütün kapıları açan sihirli bir anahtardır. Her şeyden önce “devleti”; ekonomik güç, devlet kurumlarına sızarak bütün kapıları açmayı sağlayan sihirli bir anahtardır. Gülen Cemaati politik bir parti değildir, politik partiler-üstü, politik partiler-içi bir yapıdır. Diğer partiler gibi bir yerde değildir, her yerdedir. Gülen Cemaati için “İslâm” yoktur, “taktik İslâm” vardır. Taktik bellidir: takiyye. Eylem taktik eyleme dönüştüğünde “takiyye” kaçınılmazdır. Cemaat için “takiyye” kısmi değil, “total”dir. Total takiyye. Total takiyye total riyakârlık, total ikiyüzlülük, total yalan’dır. Takiyye totalleştiğinde dine dönüşür. Total takiyye, dinin yerine ikame edilmiş dindir. Takiyye

cemaatin dinidir. Gülen Cemaati her yerdedir, varlığı kuşku götürmez; “total takkiye” onu görülemez, dokunulamaz, işitilemez ve ayırt edilemez kılar. The Cemaat, Gülen Cemaati “Üst Akıl”ın (ABD ve onun istihbarat servisleri) yarattığı bir yapı değildir. “Üst akıl” bir entite ise; “the cemaat” de bir başka entitedir. Üst akıl, the Cemaati ünlü 1 Mart Tezkiresinin reddinden sonra keşfetmiştir. ABD için hedef bellidir, 1 Mart tezkiresinin reddini sağlayacak kadar ABD’den bağımsızlaşan Türk ordusunu yeniden ABD’ye bağımlı hale getirmek. The Cemaat bu iş için biçilmiş kaftandır, ABD için çok rantabl bir yapıdır. The Cemaat, her yere ve kuruma sızma yeteneğine sahip olduğuna göre, onunla bütün Türkiye’yi dizayn etmek mümkündür. Üst Akıl’ın amacı Türkiye’yi ABD’nin çıkarları doğrultusunda dizayn etmek, The Cemaat’ın amacı “devleti” ele geçirmektir. Böylece taktik amaçlar buluşur ve buradan ABD-Cemaat evliliği doğar. Maharetli, cilveli “gelin” süper damadın evinde oturmak ister. Gülen Pensilvanya’ya gider. Bu olayla birlikte The Cemaat’ın Türkiye’deki gücü kartopu gibi büyür. Artık başka kişilerin ve grupların korkulu rüyasıdır. Kimse The Cemaat’ın ayağına do-laşmak istemez.

FETÖ’nün kendi içinde istihbarat raporlarıyla sürekli temizlik yapan TSK’nın ve başka kurumların içine sızmasını ve orada bu kadar güçlü hale gelmesini, anladığımız kadarıyla, takkiye yapmasına borçlu olduğunu düşünüyorsunuz? Peki, bu sızma hareketinin NATO ile de bir ilişkisi kurulabilir mi? Darbe girişiminin arkasındaki asıl güç ABD mi?

Elbette. NATO bir ABD örgütüdür. ABD’nin inisiyatifiyle kurulmuştur. Kurucu hamle kiminse örgütün sahibi de odur. NATO ABD’nin dünyadaki statüsünün teminatıdır. Bazen Batılı, özgürlükçü demokrasilerin teminatı da diyebiliriz.

Ordu’muz halkın Ordu’su mudur veya değilse, gelecekte bu halkın Ordu’su olmayı başarabilecek midir?

“Üçüncü dünya halkları kendi ordularının tahakkümü altındadır” der Bernard Lewis. Bu ifadeye, üçüncü dünya halklarının orduları da süper güçlerin tahakkümü altındadır, diye bir şerh düşebiliriz. Bu çekincelerle, ordumuz halkımızın ordusudur. Bir güç ve iktidar meselesidir bu. Güçlüler güçsüzleri kontrol eder. Kurtuluş savaşını yapan ordu; cumhuriyetimizi kuran ordudur. Mehmetçiklerin değil, Kubilayların ordusu. 60 darbesini yapan subaylar, NATO’ya, dolayısıyla ABD’ye bağlıydı. Kore savaşına bu yüzden katıldık. Sovyet çekici tepemizdeyken başka türlü olabilir miydi, başka türlü var olabilir miydik? Çok zor! Ordumuzun NATO dolayısıyla bağımlılığı

yetmedi, ABD The Cemaat'le yeni bir bağımlılık tesis etti. 15 Temmuz darbesi bu bağımlılığın ürünüdür. FETÖcü generaller, Pensilvanya'daki zat dolayısıyla ABD'ye bağlı subaylardı. The Cemaat'in devleti ele geçirebilmesi için bu darbeci generallerin ABD'ye, ABD'nin de Türkiye'yi kullanabilmesi için the Cemaat'e ihtiyacı vardı. The Cemaat Erdoğan'la savaşında ABD ile, Erdoğan ordusuyla ittifak kurdu. The Cemaat'e bağlı darbeci subaylar darbe olmasa da ordudan atılacaktı. Kabul etmeliyiz ki, 15 Temmuz'dan sonra ordumuz daha fazla halkın ordusudur, çünkü ABD'ye çok daha az bağımlıdır. Kubilay öldü! Yaşasın Mehmetçik! Mehmet, mehmetçik dirildi. Ordumuz artık mehmetleşme, mehmetçikleşme döneminde diyebiliriz. "Vekalet" ordusundan "memleket" ordusuna.

Türkiye ABD den bugün uzaklaşmıştır diyebilir miyiz?

15 Temmuz darbesi öncesiyle mukayese edildiğinde evet! PKK/PYD'nin ABD İle işbirliği yapması ile The Cemaat'in ABD ile işbirliği yapması arasındaki fark "işlem" olarak aynıdır. PKK/PYD ABD için ne ise The Cemaat de odur. PKK/PYD dolayısıyla Türkiye'de çok güçlü bir ABD kızgınlığı vardı. Amerikan halkından değil, Amerikan devletinden. Can Dündar gibi gazeteciler ve kahır bir çoğunluğuyla "sosyal demokratlar" hariç elbette. 15 Temmuz darbesi bu nefreti körükledi. Şu günlerde neredeyse hepimiz Sam Amca'ya kızıyoruz. Darbeci generallerin birçoğunun, darbeci The Cemaat mensuplarının ABD'ye kaçması ve liderlerinin Pensilvanya'da ikamet etmesi, ABD'nin onlara ev sahipliği yapması bu kızgınlığı artırıyor. Türkiye Cumhuriyeti devleti ve halkı ABD'den NATO dolayısıyla kopmamış olsa bile, psikolojik olarak, manevi olarak kopmuş görünüyor. Bizim için bugün ABD eskisinden daha emperyalist, daha etik-dışı ve daha "düşman." "Gerçek ABD"yi benim kuşağım 60 ve 12 Eylül darbelerinden zaten biliyordu, 15 Temmuz darbesiyle yeni kuşaklar da öğrendiler. ABD'nin çıkarları dışında kutsalı yoktur. Yine de sorudaki ifadenizi, izninizle biraz düzeltmek isterim. "Uzaklaşmamıştır," Türkiye "kendisine" dönmüştür, ABD'den kendisine dönmüştür.

FETÖ'nün "Modern Atatürkçü Müslüman" yurttaş yetiştirme misyonunu hangi tarihsel ve sosyolojik şartlarda anlamalıyız? Darbe teşebbüsünün TRT'de okunan bildiride "Yurtta Sulh Konseyi" gibi isimlerin kullanılarak Atatürkçü bir kılığa büründürülmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?

"Modern Atatürkçü Müslüman yurttaş yetiştirme," "Yurtta Sulh Konseyi" vb. Bunların hepsi taktik, hepsi takiyeden ibaret. Kemalistlerin desteğini alma taktikleri. Erdoğan'a karşı Kemalistlerle, HDP'li Kürtçü Kemalistlerle

ittifak. ABD ve CIA İle, MOSSAD'la Erdoğan'a karşı ittifak. Ve çok daha önemlisi devleti ele geçirmek için ve Erdoğan'a karşı "şeytan"la ittifak. The Cemaat'ın kolektif bilinçaltında Mustafa Kemal'in değiştirilemez yeri bellidir: Deccal! Erdoğan'a karşı Deccal ile ittifak. The Cemaat'ın karakterinin hâkim çizgisi takiiyedir. The Cemaat takiiyeden ibarettir, hatta "Müslüman" olduğu iddiası bile takiiye olabilir. Takiiye her yolu meşrulaştırır. İlkeler yoktur, takiiye vardır. Takiiye kesif ilkesizliktir. Amaç kutsal, her yol ve vasıta mübahtır. The Cemaat 1 Mart tezkiresi hadisesine kadar "devleti ele geçirme," 1 Mart tezkiresi hadisesinden sonra bir ABD projesidir. Bu projede "takiiye" normaldir, normal'dir takiiyesizlik kuraldışı, yani anormaldir. Bir de The Cemaat'ın garibanları, yani mağdurları diyebileceğimiz The Cemaat'ın tabanı var elbette. Onlar için farklı şeyler söylemek gerekir.

Bu örgütlenmenin eğitim yoluyla gerçekleştirilmesinin Türkiye'deki eğitim sistemi açısından anlamı nedir?

"Eğitim" ya da pedagojik örgütlenme Cumhuriyetimizin kurucu elitlerinin radikalizmi dâhil bütün radikalizmlerin "halkı halka rağmen değiştirme" ideallerinin başlıca kısıtası olarak görülmüştür. PKK Radikalizmi de sol radikalizmler de buna dâhil. İnsanların kafalarını, yaşama tarzlarını değiştirme talebi radikal bir taleptir. Hayat kendi seyrine terkedilemez! The Cemaat bu açıdan radikaldir. Radikaller sabırlıdır, radikalizm sabrı gerektirir, pedagojik dönüşüm ancak uzun vadede gerçekleştirilebilir. The Cemaat örgütlenmesinde açıkça görüldüğü gibi, "radikalizm" hayatın farklılıklarına, hayat her durumda farklılıklar cenneti olduğu için farklılıklara kapalıdır, radikal tek renklidir, çok renkli değil. The Cemaat'ın eğitim projesi binlerce kapalı, tek renkli zihin üretmiştir. Bu tek rengin adı Fethullah Gülen'e kayıtsız şartsız imandır. Hayata kapalı zihinler, "düşünme" yetisi iğdiş edilmiş zihinlerdir. The Cemaat'ın pedagojik örgütlenmesi bir iğdiş etme, zihinleri hadımlaştırma projesidir. Hadım zihin, hadım beden gibidir. Kısırdır. 15 Temmuz darbesi olmasa da bu pedagojik projenin bir gün kendi kendisini patlatması kaçınılmazdı.

FETÖ'nün geçmişte işlenmiş bazı cinayetlerle ilişkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Mesela Necip Hablmitoğlu, Muhsin Yazıcıoğlu, Rahip Santoro veya Hurant Dink cinayetleri. Ya da Danıştay saldırısı gibi.

Bunlar devlet işleri. Devlet işleri "pis" işlerdir. Bilemem, dedektif değilim, bildiğim tek şey, başarısızlığın "felaket" olduğudur. Başarısızlık, başarısızın kendi kendisini "günah keçisine" dönüştürmesidir. The Cemaat, 15 Temmuz darbesini ABD desteğine rağmen başaramamış ve ABD ile birlikte

Türkiye'nin "günah keçisine" dönmüştür. Hayat kahramanların arkasından ağlar, başarısızların arkasından değil. Fiyasko trajedi değildir, fiyaskodur. Gözyaşına kapalıdır.

Darbe teşebbüsü sonrası tutuklamalar ve kamuda ihraç edilmeler yaşandı. Bu soruşturmaların cadı avına dönüştüğünü iddia edenler oldu. Siz ne düşünüyorsunuz? Bu durum, yetişmiş eğitilmiş insan kaynağıyla ilgili olarak ya da bunların ailelerinin de olduğunu düşünürsek mahvolan hayatlar düşünüldüğünde Türkiye'nin geleceğini etkiler mi?

Mağdurlar. Total mağdurlar, mutlak mağdurlar vardır. Her insan kısmen mağdur kısmen değildir. Politik hayatta da böyledir. Total, mutlak politik mağdurlar yoktur, kısmi politik mağdurlar vardır. The Cemaat 17-25 Aralık'ta Erdoğan'a savaş ilan etti. Başarsaydı, Erdoğan, aile fertleri ve ekibiyle şimdi kodeste olacak, AK Parti yerle yeksan olacak, Türkiye derin bir istikrarsızlığa sürüklenecekti. The Cemaat, Erdoğan karşısında yenildi. The Cemaat, mert bir tutum sergileyebilir, düşmanının elini öpebilir ve kavgadan çekilebilirdi. Bunu yapmadı. Savaşa devam... Her bilinçli savaşçı, yenilginin güçlü bir ihtimal olduğunu, sonunda mağdur da olabileceğini önceden bilir. Erdoğan yenilseydi mağdur o ve Erdoğanlılar olacaktı, fakat o kazandı. The Cemaatçiler mağdur konumuna sürüklendiler. Mağduriyetlerinin sorumlusu Erdoğan'la savaşta direnen The Cemaat elitleridir. FETÖ'dür. Madem ağlayacaktın neden yaptın?

Darbe teşebbüsünün öncesinde ve 17-25 Aralık sonrasında Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan dışında bu örgütle ciddi bir şekilde mücadele eden çok az siyasetçi olduğunu gördük. Sizce neden sessiz kaldılar ve tehlikeyi görmezden geldiler? FETÖ hem iktidar hem de muhalefet söz konusu olduğunda siyasete ne kadar sızmış olabilir?

Erdoğan'ı yalnız bıraktılar, çünkü TheCemaat'i anlayamamışlardı. The Cemaat'ten korkuyorlardı. Elbette başka sebepler de bulunabilir. Hiç de zor değil. Neyse...

Gelecek darbe teşebbüsleri önlenebilir mi? Çözüm daha fazla demokrasi mi? Ne düşünüyorsunuz?

Önlenemez diyemeyiz. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, ordusunun, bürokrasisinin vb. Batıya bağımlılığı azaldıkça darbe ihtimalleri de azalacaktır. Türkiye'de ve dünyanın hiçbir ülkesinde dış desteksiz darbe yapılamaz. Artık, yeni politikacı nesiller için "darbe" arkaiktir. "Devrim" bile eskidi, kokuyor, "darbe" mi kokmayacak!

Erdoğan'ın "Darbeyi eniştenden öğrendim" sözünü hatırlatarak sormak istiyorum. Mit, Erdoğan'a neden bilgi vermemiş olabilir?

15 Temmuz öncesinde Türkiye'de devlet içinde mini "devletçikler" vardı, "hizip devletçikler." Koç ve Sabancı aileleri, dolayısıyla TÜSİAD bir devletçik, MÜSİAD, TUSKON başka devletçikler. Ordumuz içinde mini orducuklar, polisimizin içinde mini polis örgütçükleri vardı. Özel harp dairesi versus The Cemaat, 28 Şubatçı vb. AK Parti hükümeti bir devlet, Anayasa mahkemesi bir başka devlet, devletçik. MIT ve benzeri kurumların çok parçalılığında söz etmeye bile gerek yok. The Cemaat bu devletçiklerin en güçlülerinden biriydi. 15 Şubat darbesi böyle bir politik ortamda gerçekleşti. 12 Eylül'ün generalleri gibi The Cemaat'in generalleri de ABD'den destek almıştı.

Son olarak ne söylemek istersiniz?

15 Temmuz akşamı F16'lar kulaklarımızı patlatarak alçak uçuş yaparken, hepimiz Devlet'in nerede olduğunu merak ettik. Meclisini, halkını bombalıyorlar, Devlet nerede? Hiçbir yerde! Türkiye'de formel bir Devlet vardı, "derin" Devlet yoktu. Çaresizdik. ABD Türkiye'yi istila ediyordu. İşte bu sebeple Üniter Başkanlık sistemi dışında bir alternatifimiz olmayabilir. Kuvvetle muhtemelen Türkiye'nin önünde başka bir "kurtuluş" yolu yoktur.

Muhafazakâr Düşünce Dergisi adına, bu çok değerli fikirlerinizi bizimle paylaştığınız için teşekkür ediyorum.